

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Den Danske Rim-Krönike

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Den Danske Rim-Krönike", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1834_539-txt-shoot-idm112.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Den Danske Rim-Krønike.

Denne Bog, som har Førstefødsels-Retten i det *Danske Trykkeri*, er vel, siden Molbechs Kiærligheds-Gierning, ei længer en saadan Sjældenhed paa Marken, som før, men fra den første Dag jeg lærde at kiende denne mageløse *Rim-Krønike*, var det dog min faste Tro, at den burde paa Ny komme i alle Danske Læseres Hænder, hvad ei kan skee, med mindre det forældede Bog-Sprog læmpes efter nuværende Skik og Brug, og Krøniken, ved mere Indhold, bliver et temmelig godt Udtog af Fæderne-Landets Historie. En saadan Fornyse var og er derfor en Kiærligheds Gierning, hvortil jeg immer troede mig forbundet, da jeg er den eneste Rim-Smed nuomstunder, som har forelsket sig i det gamle Billede, og Hoved-Grunden, hvi det ei skedte for længe siden, var den Kulde, hvormed hardtad alle andre Læsere betragtede denne min Liv-Bog, som jeg, ærlig talt, har læst meget tiere og kan meget bedre end min Bibel. Nu er det vel saa, at Læse-Verdenens Kulde, forskyldt eller uforskyldt, er nok til at kvæle mine literære Fostre i Fødselen, da jeg ikke har Evne til at undvære Hjælp, men hvad Rim-Krøniken angaaer, har jeg den Tanke, at Kulden i det Hele kun udsprang af en Fordom mod det Ubekjendte, som de tørre Old-Granskere i deres Uskyldighed havde vakt og næret, fordi Bogen naturligviis ikke tiltalte dem, og hos Endeel maa det *Molbechske* Optryk sikkert have udryddet Fordommen, skiøndt min og al Danskheds gode Ven prutter lidt med mig om den høie Pris, jeg sætter paa de gamle trohjertige Rim om Dane-550Kongerne. Deels er jeg nemlig vis paa, at, saavidt det er en Bog mueligt, kan Rim-Krøniken tale for sig selv til Dannemænd, deels indseer man let, at den godt kan fortjene at læses *ti Gange* af Alle og Enhver, fordi jeg, ved at læse den vel *tohundrede* Gange, kan have overdrevet Tingen, og endelig maa Rim-Krøniken dog uidentvivil ogsaa have tiltalt *Molbech* mere end han selv beregnede, før han satte saa høi Pris paa den, som den hos os mageløs omhyggelige og pyntelige Udgave meer end mange Ord beviser.

Under den Forudsætning nu, at Danske Læsere enten har fundet, der er dog langt mere ved den gamle Rim-Krønike, end man længe troede, eller er dog ikke utilbøielige til at troe det, under denne Forudsætning har jeg for Alvor taget fat paa det Arbeide, saa smaat at ændre, udfylde og fortsætte den, og idet jeg foreløbig anmelder det, vil jeg bede de med Krøniken ubekjendte Læsere lægge vel Mærke til to Ting, som i mine Tanker, burde drive alle Dannemænd til at sætte langt høiere Pris paa Bogen, end de Fleste med rene Fornuft-Grunde var istand til at forsvare.

Det er nemlig ikke med den Danske Rim-Krønike, som med de *Franske, Engelske, Skotske*, og alle de Rim-Krøniker, jeg kiender at man har fundet et støvet Haand-Skrift af dem i et eller andet Bibliothek, og i forrige eller dette Aarhundrede udgivet dem som en Kuriositet; nei, den danske Rim-Krønike er ikke blot den *første* Danske Bog, der, allerede i Christian den Førstes Dage udgik paa Prænt, men den blev fra hans til Christian den Fjerdes Tid saa idelig oplagt, at den aabenbar har været den mest afholdte Folke-Bog i hele det *Sextende* Aarhundrede, altsaa i den *livligste* Tid, Moders-Maalet og alt Dansk har havt, fra Valdemarernes Tid til Frederik den Sjettes. En saadan *Kiends-Gierning* til Bogens Fordeel, mener jeg burde vække en hardtad uovervindelig *god* Fordom, thi skal Nogen have Skammen for den dybe Glemsel og Ringe-Agt, hvori Folkets Yndlings-Bog giennem det Syttende og Attende Aarhundrede nedsank, kan det jo umuelig blive Bogen, men maae blive de stive "Latinere", til hvis Classiske "Religjon" (Ciceros religio officii) det hørde, saavidt mueligt at udrydde al rimet og livlig Tale af Literaturen, som Barbariets Levninger. Betænker man nemlig, at i det Femtende og Sextende Aarhundrede, da Rim-Krøniken havde sine gyldne Dage, var det kun en Deel af Adelen og Borgerskabet, der kunde læse, da falder den Slutning naturlig, at en Bog, som, blot for sin Danskhed, dengang gjorde Lykke i Læse-Verdenen, vilde nu gjøre ligesaa hos de Læsere der staae omtrent paa samme Trin, som de meest Dannede i Reformations-Tiden, altsaa hos *Almuen*, og om da end vore Bønder skulde blive Rim-Krønikens eneste velvillige Læsere, havde den jo dog rimeligviis i dem et *Publikum*, vi nødig skulde ringeagte, men gierne skaffe en Læsning, der paa Morskabs-Veien ledte dem til Deeltagelse i Fæderne-Landets Vee og Vel.

Dette er det Første og Fornemste, som taler for Rim-Krøniken, og kun det gjør en læselig Udgave deraf til en folkelig Sag og Kiærligheds Gierning; men der er dog ogsaa en anden *Kiends-Gierning*, som, hvor ubetydelig den end forholdsviis er, dog sikkert ogsaa vil tale til Efter-Slægten for denne Moders-Maalets mageløse *Gang-Vogn*, og som jeg derfor ikke, ved min Anbefaling maa fortie, skiøndt det er min egen urimelige Kiærlighed til den. Man sige nemlig om mig, hvad man vil, saa har det alt længe været en afgjort Sag, at der er Ingen af de nye Forfattere, som det ægte Nordiske saa *eensidig* har tiltalt og faaet til sin Talsmand, og det maatte da uidentvivil være gaet til med Hexeri, hvis den gamle Danske Rim-Krønike uden ægte Nordisk Kierne, skulde indtaget mig saaledes, som min Afhandling i *Aften-Bladet* unægtelig viste, den har. At det nemlig hverken er dens "gule Lokker", dens spillende Øine, eller dens Rosen-Kinder, som har fortryllet mig, det seer jo enhver, thi 552den er gammel og graa, mager og bleg, og hardtad blind paa begge Øine, saa Munden, Mælet og Røsten, eller som vi sige "Sproget" og "Tonen", er aabenbar det Eneste, der

kan have stjaalet mit Hjerter, og maae uidentvivi, for at kunne det, være saa inderlig søde og deilig Danske, at Krøniken kun behøver at høres for at gjøre i det Mindste et behageligt Indtryk paa alle Danske. Nu er det vist nok saa, at Rim-Krøniken kommer egenlig ikke "til Orde" ved en ny Udgave og mindst ved en Omarbejdelse, der aldrig er saa læmpelig, at jo Endeel af det Bedste gaar tabt, men medens den dog hos Almuen vækker mangt et Ord, som slumrer paa Læben og i Hjerter-Kammeret, kan og bør den dog ogsaa hos de Dannede føde det Ønske at høre de gamle Rim-Smede, som de endnu kan høres giennem os, der elske dem, og naar dette Ønske ei baade opstaaer og opfyldes, da vil snart alle Vers af Nutidens Skjalde blive ligesaa døde for Læse-Verdenen, som den gamle Rim-Krønike. Ogsaa denne Leilighed maa jeg derfor gribe til at minde vore Lands-Mænd om, hvad de vel synes at have døde Øren for, men hvad vi, som Aandens fødte Tals-Mænd, dog maae gientage, saalænge Tungen kan røre sig gientage alvorligere, jo mere vi nærme os Natten, da Ingen kan arbeide. Skal nemlig den poetiske og i det Hele den folkelige Deel af Literaturen ikke blive en død Skat, da maa den bestandig have levende mundtlige Tals-Mænd, og de komme ikke meer saa ganske af dem selv som de Græske Rhapsoder, de Islandske Sagamænd og de Engelske Harpe-Legere (Minstrels), og "Skue-Spillerne" er et daarligt Surrogat, deels fordi det ikke blot er de Stykker, som finde Naade for deres Øine og give fuldt Huus, der skal levende forplantes, og især fordi, med faa Undtagelser, Skue-Spillerens Begeistring for hvad han siger er uægte, da det er Bifaldet eller dog Skuespil-Konsten, ikke Poesien, der begejstrer ham. Hvad man kalder æsthetiske Forelæsninger, det har derimod i det Mindste Formen af 553 hvad vi fattes, thi de behøve blot at holdes af Mænd, som Poesien virkelig begejstrer og at oplive de nationale Værker, istedenfor at sønderlemme dem, saa vil de skabe den Læse-Verden, vi savne, og skabe Skole-Mestere, som Ungdommen behøver, for at komme levende ind i Fædrenes Aand, Sprog og Tanke-Gang. Det er paa en Maade *mod* min egen Interesse at tale saa, thi gid jeg immer, til jeg kommer der, maa være saa vis paa Himmerig, som jeg er paa, at hvis det ikke snart forebygges, ved alvorlige Forholds-Regler, da blive bestemt Baggesen og Oehenschläger, Ingemann og jeg og hvem der har faaet et ligedant Ord paa sig, med alle vore Skavanker canoniserede i næste Slægt, som uopnaaelige Mønstre, og det synes jo at være en himmelsk Udsigt for os, men det er en Helvedes Udsigt for Danmark og skal derfor være en ligedan for os, thi "at leve" med de kommende Slægter, det er vort Kald og skal være vor Lyst, men ei at tænke vore Skrifter løftede til Skyerne som "Classiske Værker" det er: som sørgelige Mindes-Mærker om den med os uddøde Aand. Vi Nyaars-Børn, fødte paa Grænsen af to Tidsrum: det Poetiske, som ligger bag os, og det Prosaiske, som udstrækker sig for os, vi har Øine, naar vi kun vil bruge dem, til at see, hvad der maae gøres, naar det følgende Tids-Rum ei skal vorde aandløst, vi kan, naar vi vil, godt indsee, at den underlige Aands-Forplantelse i Løn, som vi skylde vor Poetiske Tilværelse, den fandt ingenlunde Sted for at National-Poesien i os skulde, som et udgaaende Lys, blusse op og slukkes, men for at holde Liv i Gnisterne, som ulme under Asken, og vil, naar de faae Tid at samle sig, frembringe langt klarere Blus end vores, og stedse bedre oplyse Banen som er Nordens Aand betegnet til sit herlige Maal. Derfor maa ingen Spot være saa bidende og ingen Kulde saa dræbende, at de skulde hindre os fra at tilbyde Nordens Aand og den nationale Literatur vor levende, mundtlige Tjeneste, og fra at arbeide alt hvad vi kan paa at see 554 vore Mestere opvoxe naar vi synke, vore Børn i Aanden stige paa vore Skuldre og juble over den videre Udsigt, der timedes dem!

Dog kunde Skrift hjelpe, var det Synd Andet end at skrive en heel Bog om saa vigtig og dog i det Hele saa ubekjendt en Sag, som *Ordets* og *Aandens levende* Forplantelse og jeg vil da her vende tilbage til den ny Udgave af den gamle Rim-Krønike, hvormed jeg foreløbig vilde gjøre Læseren bekjendt, uden at lade mig skrække af den Tanke, at der maaskee aldrig bliver noget af; thi kan jeg overtale mig til at gjøre Arbeidet færdigt, da kommer det nok ud, om ikke før, saa naar jeg er død, og faaer sagtens samme Skæbne som Andre, der tit i levende Live ei kunde faae trykt hvad de vilde, men fik til Giengjæld efter Døden endogsaa trykt hvad de *ikke vilde*.

Min Hensigt er da at give den første og bedste Deel af Krøniken saa heel og holden som mueligt, at bøde paa den Tomhed og Snaksomhed, der efterhaanden indsniger sig, og at fortsætte Krøniken til vore Dage. Det Sidste er vel en i flere Henseender vanskelig Sag og vil neppe synderlig forøge Bogens Værd, men det synes mig dog alt for grov en Satire paa Ordsproget "Konsten stiger," at en Rim-Smed i det Nittende Aarhundrede skulde rette paa dem fra det Femtende og Førrige, men erklære sig udygtig til at feie for sin egen Dør. Dog, hvad Man agter at gjøre, gjør Man altid bedst i at vise, og jeg skal derfor give Prøver paa min Behandling af hvert Slags, naar jeg først har sagt et Par Ord om *Rim-Krøniken* fra den *Poetiske* Side.

Naar en Bog lader sig læse med Fornøielse og har sin Nytte, da indseer Man let, at hvad enten den er skrevet paa Rim eller ikke, bliver det en Bisag, om den fortjener Tillægs-Ordet "*Poetisk*" eller ikke, og i de allerfleste Tilfælde er Tvisten derom et unyttigt Ord-Kløveri. Da nu imidlertid *Rang-Sygen*, som egenlig har 555 hjemme hos *Tydskerne* og os, selv for Bøger har havt den sørgelige Følge, at de uden "*Titler*" ei kan komme frem i Verden og da den stakkels Rim-Krønike saa ubarmhertig er fradømt al Ret til en Titel, Man ellers er ødsel nok med, saa maa jeg, for at redde Rim-Krønikens Ære, sætte min egen *Poetiske Titel* i Pant paa, at den første Halv-Deel er langt mere poetisk end de fleste gode *Digte* nuomstunder. Somme vil kanskee sige, det beviser Intet, da min egen Adkomst til "*Titelen*" er meget tvivlsom, men saalænge der mellem dem, som fradømme Rim-Krøniken al Poesi, Ingen findes, der har nær saa megen end sige bedre Adkomst til Digter-Navn end jeg, saalænge maa dog, naar Talen er om "*Authoritet*," Rim-Krøniken nyde godt af min, og imidlertid tænker jeg, Læserne blive saa kloge, enten slet ikke at bryde sig om "*Titler*," eller dog at spørge, ei af hvem, men paa hvad Grund de ere skiænkede eller nægtede. Da vil Man behage at veie den

Grund, jeg nu skal anføre og lade mit Skiøn staae og falde med den, uden dog at glemme, at om end baade Rim-Krøniken og al min Skrift skulde gaae Glip ad "Titelen," blive de derved ei mindre læseværdige, end de med alle den lærde Verdens Titler vilde være!

Poetisk er nemlig i mine Øine ethvert *Ord*, som *levende* tiltaler det *Aandelige* hos Mennesket, *Poetisk* er Det og intet Andet, og Graden beroer deels paa Almindeligheden og deels paa Dybden af Indtrykket. I Følge den aandelige Trefoldighed i Mennesket er nu det *Poetiske Ord* ogsaa *tredobbelt*, eftersom det levende tiltaler enten *Indbildnings-Kraften*, eller *Hjertet*, eller *Forstanden* især, og ved Rim-Krøniken, som ved *Middel-Alderens* Poesi i det Hele, kan Talen egenlig kun være om det *Mellemste* eller det *Hjertelige*. Denne Deel af Poesien er nu vist nok den, der har den snevreste Virke-Kreds og staaer mest Fare for at miskiendes, da alle Folk vel har et Hjerte, saa556dant som det er, men med saa mangfoldig og tit uhyre Forskiel, at hvad der rører det Ene, spottes af det Andet, medens paa den anden Side Meget kan være hjerteligt uden at være poetisk, da de fleste Hjerter tage mest Deel i hvad der er det ikke. Uagtet derfor de fleste aldeles upoetiske, tomme og vandede Riim, uden Sammenligning er fra Forstands-Tiden, da det, især ved Hjelp af et Lexikon, er Smaa-Ting at skrive Rim i Tusind-Tal, saa har vi dog ogsaa en Slump fra Middel-Alderen, og da de gode hjertelige Rim hverken udmærke sig fra de Slette ved et høit Billed-Sprog, prægtige Lignelser eller spillende Vittighed, men kun med noget vist Dybere, Sødt og Levende, der langt bedre lader sig føle end beskrive, saa er det naturligt, at Æsthetikerne tit kaste dem i Dyrge med de Slette. Denne Skiæbne har da især den gode Deel af Rim-Krønikerne havt og det er først ganske nylig, Man har opdaget, der dog ogsaa i *Vaces*, *Layamons*, den *Brunsvigske* og nogle andre Rim-Krøniker fandtes Endeel, som var godt at giemme, saa det lader sig nemt forklare, hvi ogsaa den Danske Rim-Krønike blev kastet som Feie-Skarn paa den Æsthetiske Mødding. Hermed er imidlertid, som Man let seer Kritikeren ingenlunde retfærdiggjort, allermindst, naar jeg har Ret i at den *Danske Rim-Krønike* poetisk overgaaer alle Andre, saavidt som Bøgen alle andre Skov-Træer.

En Rim-Krønike kan nemlig enten udmærke sig ved enkelte smukke Steder, eller den kan heel igiennem tiltale Folke-Hjertet ved sin *folkelige Tone*, sin *levende Opfattelse* af *Moders-Maalet* og sin *inderlige* Deeltagelse i *Landets Vee* og *Vel*. Det Sidste er, saavidt jeg veed, ikke Tilfældet med nogen anden Rim-Krønike, end den Danske, men at det er Tilfældet med den vil ingen Dansk Læser kunne negte, og saasandt derfor som *Folke-Aand*, og *Fædernelands-Kiærlighed* er *poetiske*, da er vor Rim-Krønike det visselig ogsaa i udmærket 557Grad. Nu veed jeg nok, de nyere Æsthetikere sædvanlig er noget prutne med det og vil ikke lade det *Patriotiske* være *poetisk*, men idet jeg strax indrømmer, at ingenlunde al Patriotisme er poetisk, saa paastaaer jeg dog frimodig, at *Nationaliteten* og *Moders-Maalet*, naar der er Aand i Dette og Kiærlighed i Hin, høre til de *poetiske Virkeligheder* paa Jorden, der i Aandens Øine staae høit over Alt hvad der er blot Digtning, hvorfor ogsaa et levende Udtryk deraf, selv hos et fremmed Folk, f. Ex. Grækerne, virker *sympathetisk* paa ethvert poetisk Hjerte, end sige da Udtrykket af det Samme hos os selv. At imidlertid *Indtrykket* her ingenlunde blot beroer paa *Udtrykkets* Beskaffenhed, men bliver stærkere eller svagere, eftersom *Fæderne-Land* og *Moders-Maal* er os kiære, følger af sig selv, og da lærde Folk nu sjelden er *meget* patriotiske uden for "den lærde Republik," og da de Danske Lærde i det *Syttende* og *Attende* Aarhundrede i deres Classiske Eenfoldighed sædvanlig troede, at skulde det *Danske Sprog* blive taalelig, maatte det være ved at formes i *Pennen* efter *Latinske*, *Franske* eller *Tydske* Mønstre, saa var det intet Under, Man begrov den *Danske Rim-Krønike* saa dybt at vi havde ondt ved at finde den; thi tænker Man Danmark og Dansk i Folke-Munde bort, da er den vist nok ei værd at tage op paa en Vei. Besynderligt er det vist nok, at saa grunddansk en Literator som gamle *Nyrup*, hvem virkelig Alt hvad der levende slog paa de nationale Strænge poetisk tiltalde, ogsaa brød Staven over Rim-Krøniken, men det kom aabenbar af et vist Hexeri, der er ved de "Lærde Fordomme," som gjør, at en Bog, som de Lærde engang eenstemmig har sat i Band, den enten læser ingen studeret Person, eller nødes han paa Embeds-Vegne til at titte i den, da ryste Hænderne, som det var *Siprianus*, og føler han sig tiltrukket af nogle enkelte Linier, da smider han Bogen i en Hast og korsrer sig paa 558Latin, for ikke at blive forgjort. Det klinger pudsig, men det er baade sandt og sørgeligt, ja, det gaaer saavidt, at skiøndt jeg aldrig har kiendt en større Vovehals mellem Bøger end jeg selv er, og skiøndt jeg ikke vidste rettere, end at Sky-Haarene for de Lærdes Ban-Straaler var for længe siden blæst af, saa blev jeg dog over 30 Aar gammel, inden jeg fik Mod til at see med egne Øine, hvad den gamle *Danske Rim-Krønike* havde syndet, og fandt da at saa puur og pære-dansk en Bog havde jeg aldrig i mine Dage læst, saa "Latinerne" havde ligesaa skiellig Grund til at fordømme, som jeg til at ophøie den. -

(Fortsættes).

N. F. S. Grundtvig.

(Fortsættelse).

Naar jeg altsaa erklærer den Danske Rim-Krønike for et saare Poetisk Værk i sit Slags, da mener jeg naturligviis *det Slags* hvortil den hører: de trohjertige Rim-Krøniker nemlig, hvori den ny Verdens mest poetiske Folke-Stammer udtrykte deres *Nationale* og *Patriotiske* Følelse, og skjøndt denne Følelse ikke er den dybeste menneskelige, er det dog den dybeste *folkelige* Følelse, og saavist *poetisk*, som det kun er ved en aandelig Selv-Fornægtelse Enkelt-Manden sammensmelter med sit Folk, og det nærværende Folk med det Forbigangne og Tilkommende. Denne Nationale og Patriotiske Følelse, der, i Forbigaaende sagt, netop er *Sjælen* i de *Homeriske Helte-Digte*, kan nu vistnok være saa verdslig, egennyttig og røveragtig som f. Ex. den *Romerske*, og derved tabe næsten hele sit *Poetiske* Gehalt, men vi see dog godt paa Brud-Stykkerne af *Ennius*, at selv den *Romerske Rim-Krønike* (sit *venia verbo*) vilde ved sin Trohjertighed forlystet os, og hvorledes skulde da den Danske Rim-Krønike undgaae at være saare lystelig og i høi Grad poetisk, naar den virkelig udtrykker den Danske National-Følelse, der, ligesom til Trods for alle udvortes Hindringer, har gennem Aar-Tusinder forenet Dannemænd og forenet dem i det fredeligste og uegennyttigste, altsaa i det Hjerteligste og Menneskeligste Øiemed, vi hos noget Folk kan spore!

Medens derfor ethvert Folk, som elsker det gamle Fællesskab og ønsker at fortsætte sit eiendommelige Liv, i sin Rim-Krønike har sin ægte "*Fædernelands-Catechismus*," naar de forstaae at benytte den, saaledes har Danmark i sin en Catechismus, der gjør Fædrene baade moralsk og poetisk Ære, og er ei blot Forklaringen men al den Kiærlighed værd, vi og vore Børn kan lade os *lokke* til at skiaenke den. Det er udmærket vor Rim-Krønike, men Dens Form som "*Konge-Monologer*" er, uagtet sine mange naturlige Brøst, dog i det Hele saa levende, at den giver Bogen baade i Sprog og Tone en vis *Dansk Almindelighed* (Universalisme), som er mageløs og uskatterlig. Denne Egenskab vil nu vist nok Rim-Krøniken for en stor Deel tabe ved Omarbejdelsen, hvis Monotoni i Grunden vil praktisk bevise min Paastand, at Krøniken oprindelig er et Værk af *mange Penne*; men derfor skal Omarbejdelsen ogsaa kun betragtes som et "*nødvendigt Onde*," uden hvilket Krøniken ei igien kan blive saa almindelig en "*Læse-Bog*," som den bør være, og det maa ingenlunde forhindre, men skal netop paadrive og lette den levende Benyttelse af *Grund-Skriftet*, som Almuens og hele Ungdommens Lærere gennem os skal lære at kiende, elske og i sine bedste Dele levende forplante.

Det er en *Drøm*, vil sagtens Mange sige, en Drøm, som hele min Anskuelse af Folkelig Dannelse og Statsmæssig Oplysning; men naar Man indseer, at i saa Fald er ogsaa *Folke-Livets* Fortsættelse og Statens *aandelige* Varighed kun en Drøm, da vil dog vist alle ægte Danne-Mænd og Danne-Kvinder dele *den* Følelse hos mig, at Drømmen er alt for sød og den *modsatte* Virkelighed alt for bitter til at Man godvillig skulde gjøre et Bytte, Ordsproget sanddru har stemplet, som gjort paa Bedrag!

Humle.

Jeg Humle vil ei have forgiæt,
Vi Danske vi er af *Japhets* Æt,
Som skulde sin Fader, da han laae bar,
Og *Cham* han holdt ham kun for Nar,
Derfor han ogsaa velsignet blev,
Med *Sem* sin Broder gild og giev,
Da *Noe* velsignede hannem med Gud
570Og bød hannem bredes i Verden ud,
Og *Cham* hans Broder at være hans Svend,
Som været han haver og er saa end.
Velsignelsen hun er alle Mands Tarv,
Og ganger hos Dannemænd i Arv,
De hende beholde til evig Tid
Og leve tilsammen foruden Nid!
Men nu fremdeles, forstaae mig ret,
Jeg var kun Høvding i *Videslet*,
Saa kaldtes *Sælland* fra første Færd
Og Smaaland alle saa noget nær,
Som groe og grønnes i Øster-Sø'n,

Med *Falster*, *Lolland* og høie *Mø'n*.
Dengang i Dannemænds Føde-Stavn
Bar Ingen Krone og Konge-Navn,
Før *Tydsken* han brød i *Jylland* ind
Og lagde paa Mord og Mand-Slæt Vinn,
Han tænkte, derpaa det kiendtes bedst
Hvem der var til *Sønder-Jylland* næst.
Til Lykke god *Jyde* da kom ihu:
Til *Søn* jeg havde en *Kæmpe* dru,
Thi skikkedes Bud der efter ham,
Og *Tydsken* fik baade Last og Skam.
Det smagde *Jyden* saa farlig godt,
Min *Søn* han keisede til sin Drot,
Og efter ham, for han hedd *Dan*,
Sit Kiendings-Navn fik *Danmarks* Land,
Som bæere det skal i allen Stund
Fra *Vester-Havet* til *Kalmar-Sund*,
Med hele *Jylland* fra Top til Taa,
Fra *Skagens-Rif* og til *Sønder-Aa*!
Det var en Glæde, jeg gamle Mand
Som Konge-Fader da fik af *Dan*,
For det er Forældres bedste Held,
Naar Børn de har, som skikker dem vel,
Og *Angul*, saa hedd min anden *Søn*,
Ved *Slien* han blev en Hertug skøn,
Og som jeg siden har hørt og spurgt,
For Angler det gik som det var smurt,
De tog et Rige i *Vester-Strand*
Og kaldte paa Timen det *Ængeland*,
Saa *Dan* og *Angul*, de Brødre to,
571 Vist aldrig glemmes, det jeg kan troe,
Og mens de mindes, jeg tænker glad,
(For Fader og *Søn* de følges ad)
En lille Fugl synger stille hen
Ved *Humle-Ore* for Dannemænd.
Den Gaard jeg havde mig bygt til Gavn
Og kaldet den efter mit eget Navn,
Og der jeg ligger nu efter min Død,
Hvor jeg havde boet i Lyst og Nød,
Hvor *Sællandsfaren* i grønne Vang
Reed Sommer ad Bye ved Fugle-Sang!

Skjold.

Det bør hver Konning at have for Sædd:
Beskærme sit Rige og holde Fred,
Og vide og giøre sin Almue Gavn,
For hvilken han bær sit Konge-Navn.
Jeg veed af mig selv kun som en Knøs,
Der var baade fader og moderløs,
De Danske dog sagde i Lys og Løn,
Jeg var de forrige Kongers *Søn*,
Og skulde kun slægte den Bedste paa:
Kong *Dan*, som blev med *Æren* graa,
Og graa er jeg blevet nu som han,
Og fik min Deel uden Rov og Ran,
Ja, immer det godt hos mig forslog,
Hvorvel jeg hellere gav end tog.
Jeg førde kun Krig for Lande-Fred,
Den eneste, Folk kan vinde ved.
Jeg elsked mit Riges gode Mænd,

Og elsket jeg var af dem igien,
Men Fattig-Folk havde jeg ogsaa kiær
Og trøstet og hjalp dem hver især,
For af den Rigdom, en Konge har,
Ei mindst er Mildhed og gode Svar!
Thi roste mig Bonden bag sin Plov,
For al Upligt kaldte jeg Ulov;
Mig roste og Kvinden ved sin Teen,
For jeg var ikke af Stok og Steen;
Mig roste selv Fangen i Taarnet sad,
For jeg bar ei til den Usle Had;
572 Mig lastet kun Trælle, som jeg gav frie,
Og bastede igien for Skielmeri!
Mit Mester-Stykke i Ungdoms-Aar,
Da Flest kun lyster at bede Raa'r,
Det var at med Bælte mit jeg bandt
En Bjørn, som her jeg i Skoven fandt,
Han var saa glubsk, at det var en Gru,
Thi rose mig alle Smaabørn endnu!

Hvad mest mig undred i mange Aar
Det var en Skjald under hvide Haar,
Han meget vidste, for vidt han foer,
Var rig paa Alvors og Gammens Ord,
Og alt hvad han slog eller pegede paa,
Det var som jeg det for Øine saae.
Han kvad en Vise blandt anden Leg,
Som gjorde mig baade rød og bleg,
Men hued mig dog saa underfuld,
At gierne jeg veied den op med Guld.
Han sang om et Land i Nørre-Leed,
Hvor Kongen var død og Hjertet sved,
De Gode græd og de Onde loe,
Hvor Ingen hegner, kun Torne groe!
Da kom en Snekke for fulde Seil,
Med Løve-Hoved og Hjerte-Speil,
Med Guld og Vaaben og Stads om Bord,
Men ikke en Sjæl ved Mast og Ror,
Dog var der Liv, for en lille Dreng
Alene laae i den store Seng,
En Neg var bundet med Ax og Straa,
Den hviled Drengen sit Hoved paa,
Og hvor han sov, baade spæd og spag,
Der vaied over et Konge-Flag!
Hvor det i Landet blev hørt og spurgt,
Det tykdes Alle et Jertegn stort,
De hviskede: Barnet er *Odins Søn*
Til Drot os skikket fra ham i Løn!
De satte Negen da paa sin Rod
Hvor Danne-Kongen han ellers stod,
Saa tog de Store den Lille op
Og kiønt ham satte i Axe-Top!
Da Nyt man spurgte med Vaaben-Gny,
573 Og høit det gjalded i vilden Sky:
Hil dig, vor Konning, bliv rund og bold,
Saa Skjalde sjunge om *Danmarks Skjold!*
Jeg veed ei selv, hvorvidt jeg troer,
At det var meer end Gammens-Ord,
Men Visen dog mig gik saa nær,
At først enstund jeg tied kvær,
Men stod saa op, til Lyd jeg slog
Og saa i Sal til Orde tog:
Det høre mine gode Mænd,
Naar jeg i Fred er sovet hen,
Udføres vil jeg, som han sang,
Jeg kom herhid til Dane-Vang,

Og til Man paa det vilde Hav
Opsporet har min Konge-Grav
Skal, tænker jeg, i Styris-Havn
En Skjoldung bæere Konge-Navn,
Som minder, baade rund og bold,
Hver Fugl i Skov om *Danmarks Skjold*,
Indfinder altid sig paa Ny,
Og tit som faldet ned fra Sky!

Svipdag.

Jeg stammed fra *Nor* og den gamle *Snee*,
Og styred de Nordiske Riger tre,
Man sagde om det Spir jeg holdt,
At det var som en listap koldt,
Og af min tykke Pile-Sky
Der gik som af et Sne-Fog Ry,
Min Abild-Gaard og har det Lov,
Den var en rimet Naale-Skov,
Mit Høisæde var et nøgent Fjeld,
Min Tids-Fordriv var Skiæld og Smæld,
Mit Liv var som en Kane-Fart,
Der lystig gaaer og endes snart!
Grønskollingen fra Bøge-Land
Fløi op og blev min Bane-Mand,
Og Bølgen sang i Øster-Sø:
De mødtes mildt som Frost og Tø!

574

Hading.

Frihed er bedre end Sølv og Guld,
Var hele Verden og deraf fuld,
Saa tænkte Dannemænd og jeg,
Derfor jeg fandt til Thronen Vei,
Fældte min Faders Bane-Mand,
Frelste derved mit Fædre-Land;
Men æventyrlig og fuldsær
Var dog hele min Levnets-Færd,
Saa, naar jeg seer paa Tidens Strøm,
Tykkes mit Liv mig selv en Drøm.
Brage hedd Foster-Fader min,
Han var paa Harpe en Mester fin,
Forskiel jeg tit ei veed derpaa,
Hvad jeg hørde og hvad jeg saae,
As og Jette og Trolde og Ælv
Blander sig med hvad jeg er selv!
Klarlig mig dog for Øine staaer
Som det var hændtes mig i Gaar,
Hvordan engang i Leiervold
Frelste mig sært en Graaskiæg bold,
Satte mig op paa sin høie Hest,
Og, hvad mig hued allerbedst,
Reed som paa Konge-Vei i Trav,
Sporenstregs over det vilde Hav,
Spaa'de mig saa, hvad Stik og holdt,

Baxen og Bugt med en Løve stolt
Og, naar jeg drak dens Hjerter-Blod,
Uforligneligt Løve-Mod.
Derfor nu raader jeg, som en Ven,
Skjoldung-Drotter og Dannemænd,
Løver og *Hjerter* mangefold
Føre de skal i deres Skjold,
Holde i Fare Trop og Fod,
Vise i Velstand Ædelmod!

Dog, hvad kun sjelden jeg har fortalt,
Er hvad jeg glemmer dog sidst af Alt:
Oppe i *Norge* en Aften-Stund
Tog jeg kanske mig et lille Blund,
Da, efter gammel Skik i Nord,
Bænket vi sad om Drikke-Bord,
575Lyttes til Sagn om Vaaben-Gny,
Kæmpe-Værker og Helte-Ry.
Alle som boe paa det høie Fjeld
Var det den deiligste Vinter-Kveld,
Klingrende Frost med Norden-Vind,
Lyst af det klare Maane-Skin,
Og under Sagn om Birtings-Bad
Ulvene tød og kræved Brad,
Og under Kvad om Valhalds Ild
Skjold-Rækken blinkede sælsom mild!
Mig som en Steen dog paa Hjerter laae
Lysegrøn Bøg og Bølge blaa,
Klokker i Enge og Guld i Vang,
Nattergal-Slag og Lærke-Sang!
Arne-Gruen mit Øie faldt paa,
Luen hun brændte saa sælsom blaa,
Underlig flagrende hid og did,
Vilter og væver, dog mild og blid,
Lige ved Gruen nu halvt opsteg
For mine Øine en Kvinde bleg,
Gammel af Ansigt, men favr og fin,
Kun med en Rynke i sit Lin,
Venlig hun strakke ud sin Arm,
Smilende pegde hun paa sin Barm,
Der sad en Urte-Kost fuldstrag,
Frisk som den bundet var i Dag.
Kan, tænkte jeg, paa frossen Jord
Saadanne Blomster vel groe i Nord,
Ikke er det, om Syn jeg har,
Vinter-Giække til Sommer-Nar!
Kvinden hun giætted min Tanke snild,
Rakde mig Urtekosten mild,
Smilde derved saa yndefuld,
Vinkede mig saa moderhuld,
At paa den Gamle jeg leed fuldtrygt,
Fulgte og med uden Tvivl og Frygt,
Sad under Kaaben lyseblaa,
Alt som paa Moder-Arm de Smaa,
Sank og, som de, med Moder sød,
Uden et Suk, i Jordens Skiød,
Slap giennem Mulm og Mørke brat
Did, hvor i stjerneklare Nat
Svæved, omkring en Sti fuldsmal,
Konninge-Skygger i Tusind-Tal;
Stavred saa over fuldstrid en Aa,
Hvor med de Bølger sorteblaa
576Rullede hen i Flæng og Flok,
Hjelme og Skjolde og Brynjer Nok,
Buer og Pile og Spyd og Sværd,
Alt hvad der hører til Herre-Færd;

Rakde saa did, hvor ved Lys man saae
Jorden skjult af Kiærminder blaa,
Vældige Kiæmper med Vaaben-Gny
Sloges livagtig som født paa Ny!
Dertil vi kom da godt og snart,
Men blev saa standset i vor Fart,
Mødte en Mur af første Rang,
Overhaands baade stor og lang;
Kvinden vel gav et dygtigt Hop,
Kom dog ei nær paa Midten op,
Lille hun gjorde sig med Konst,
Ledte om Sprækker dog omsonst,
Kunde ei flyve foruden Fier,
Vilde ei Lykken friste meer,
Gav mig dog ved et uskyldigt Kneb
Om hvordan hisset der var Begreb:
Hals paa en Hane om hun vred,
Hovedet lukt over Muren stred,
Og, inden Kroppen endnu var sval,
Rivelig hørde jeg Hane-Gal,
Syndes det var en afgjort Sag,
Liv kom i Dødt deromme bag!

Orlog for Resten var min Dont,
Ligefra Norge til Hellespont,
Og, fremfor Alt, jeg sloges tæt
Mangen god Gang med Svipdags Æt,
Til vi blev trætte begge To
Og slog os derfor kiønt til Ro.
Da mellem mig og Upsals Drot
Fostbroderskabet blev farlig godt,
Vi, som vi lovede vist og fast,
Stod med hinanden Last og Brast,
Saa, da engang Man løi mig død,
Drukned han sig i Mjøden sød,
Som det var spaaet den gode Mand,
Han skulde drukne paa tørt Land,
Og da jeg spurgde, det gik ham saa,
Hængde jeg mig tilsøes i Raa!

(Fortsættes.)

N. F. S. Grundtvig.

Den Danske Rim-Krönike.

(Slutning).

Ole Ingelsen.

Hver Konning og hver mægtig Mand
Burde dem at ære som skrive kan,
Fordi at hvad som mandelig gjørs

I Fremtid det ei længe spørs,
Men bliver snarlig reent forglemt,
Uden det vorder i Skriften giemt.
Skiøndt i min Tid jeg Daad bedrev,
Dog havde jeg Ingen som derom skrev,
Thi staaer jeg blandt andre Konninger saa
Som Træet, der ingen Frugt er paa.
Omsider, da Alderen gik mig paa,
Mig lysted ei Riget at forestaae,
Men skifted det mellem mine Sønner to,
Paa saadan Maade, for Fred og Ro,
At mens den Ene var Drot til Lands,
Den Anden det være skulde til Vands,
578Og skiftes til det hvert Aar især,
Saa Ingen skedte derved for nær.

Frode Olesön.

Jeg raader Alle hver og en,
Som skal i Leding fare,
At de tage ei nygifte Mænd
Med dem i deres Skare,
De sidde langt heller hos deres Husfru'r,
Og dem baade klappe og kysse,
End stande paa Marken som en Muur
For Pile-Skud og Byse.
Jeg tog til mig nygifte Mænd,
At vogte Rigets Strømme,
Men da jeg saae mig til igien,
De tænkte kun paa at rømme;
Derfor fik jeg baade Last og Skam
Inaar jeg skulde borde
Med andre Folk som førde Bram,
579Jeg dem ei møde turde.
Min Broder lod jeg slaae ihjel,
Fordi jeg hannem misyndte,
At han med sig havde immer Held,
Ihvad han saa begyndte.
Hans Sønner havde jeg og tænkt at slaae,
At ei de mig skulde giengælde,
Men maatte min Agt dog ikke naae,
De løb udenom min Fælde!
I Vare tog med Snildhed stor
Dem deres Foster-Fader,
For trindt dem gjorde han Ulve-Spor
Paa Veie og saa paa Gader,
Tog saa et Par andre Drenges smaa,
Og splittede dem tilskamme,
Saa Andet kunde ei jeg forstaae,
End det havde været de Samme;
Men siden da de var voxet op,
Fuldhedt de mig hiemsøgde,
Og hevned Skade paa min Krop,
Som Ræv de mig udrøgde.
Det kom med Synd, det gik med Sorg,
Det er fuldondt et Bytte,
Og det slaaer til paa Konge-Borg
Som i en Stodders Hytte.

Jomfru Hede.

Jeg takker de ædle Dannemænd,
Som satte paa mig en Krone pæn,
Og for det Samme bør alt mit Kiøn
Vel takke med mig hver Moders Søn,
Fordi den Ære, som mig var gjort,
Ei mødte dem før, det jeg har spurgt,
Og løfte sig maa vel Glut paa Taa
Hvor Krone hun kan til Hue naae.
Da jeg nu var kommet i Konge-Rad
Da var jeg modig og hjerteglad,
Ved *Slien* der bygde jeg *Hedeby*,
Men maatte dertil og siden tye,
Da *Sællandsfar* gjorde sig til Knud,
Og sagde: Morlille gaae jert Skud,
580Vi sige det ikke jert Kiøn til Spot,
For Kronen hun klæder jer farlig godt,
Men staae for Styret paa Land og Strand,
Det passer dog bedre for en Mand.

Christian den Første.

Jeg var vel kun en Greve-Søn
Men dog af Konge-Stamme,
Som, høi og lav, blev frisk og grøn,
Og Resten er det Samme.
Jeg vidste godt, der skrevet stod,
Skiøndt ei Latin jeg kunde,
At uden Drot er mild og god
Han trives ingenlunde,
Thi eftertragted jeg den Roes
Paa Konge-Stol og Stade,
At ei paa Ære, Liv og Gods
Jeg vilde Nogen skade,
Ei agte, om det faldt mig let,
Til Strængthed Grund at finde,
Men lade Naade gaae for Ret
Og Kiærligheden vinde!
Det samme raader jeg min Æt
I femten Ledd og flere,
Da skal som Bøg i Skoven net
Vort Stamme-Træ florere.
Der staaer og skrevet, som jeg veed,
Skiøndt tit forgiæt, desværre,
At ikkun den som stifter Fred
Er Broder til vor Herre,
Thi lagde jeg paa Fred og Vinn
I alle mine Dage,
Og mens min Æt har samme Sind,
Den Gud skal velbehage!
Dog, Man den Fred kun har paa Jord,
Som Naboer vil unde,
Saa den for Dannemænd i Nord
Kun bliver nogenlunde,
Thi Svensken er paa Krig opsat,
Og snild er han tillige,
Det fik at mærke jeg fuldbrat,
581Jeg skal ei Andet sige!
Det gamle Brev fra *Kalmar-By*

Ham gjaldt ei for en Hægte,
Men sine Feide-Breve nye
Han lærde mig var ægte!
Kong *Erik* sad i *Visby* end,
Der fik han Svenske Gjæste,
Og skiøndt han ikke var min Ven,
Var dog min Hjelp den næste.
Han skrev mig til i al sin Nød,
Jeg skulde ham undsætte,
Thi skikked jeg ham Øl og Brød
Og jævne den Trætte,
Jeg lagde til med Orlogs-Mænd,
Med Bøsse og med Bue,
Og *Gulland* tog jeg smukt igjen,
Mens *Visby* stod i Lue!
Saa ægted jeg i Kiøbenhavn
En faur og fiin Fyrstinde,
Hun Dronning blev til Danmarks Gavn
Som hun var før herinde.
Dorthea hedde den Konge-Brud,
For vore ældste Sønner
Jeg meen, Sanct *Olav* og Sanct *Knud*
Vor Afkom vist belønner:
Vi kaldte op det Helgen-Par,
Som vogter Nørre-Leden,
Og Første-Grøden offret har
Vi saa til Evigheden,
Thi *Knud* og *Olav* heden gik
Med deres Helgen-Navne,
Gud lade *Hans* og *Frederik*
Med deres Æt det gavne!
Vor Daatter gav vi Navn fuldgodt,
For hun blev kaldt *Margrethe*,
Og hende fik den Skotske Drot,
Skiøn Medgift vi udredte,
Saa Skotten derved Silke spandt,
Vi var ei pengestærke,
Men satte *Ørkenøer* i Pant
Og *Hetland*, vel at mærke.
Med Svensken kom jeg i Labeet,
582Det skulde jeg ladt være,
Den lis er falsk, som Man har seet
Ei briste kan, ei bære!
Jeg hyldet blev paa *Møra-Steen*,
Og kront i *Upsals-Choret*,
Men Eed, som vorder kun til Meen,
Fuldbedre var usvoret!
Engang det kom saa vel i Lag,
Da vi paa *Herlyng* fundes,
At det blev til et Hoved-Slag,
De deilig overvundes,
Men da jeg foer afsted, paa Ny
At tage dem til Naade,
Paa *Brunkebjerg* ved *Stokholms* By
De mødte paa en Maade,
Med Snak de holdt mig op en Stund
Og sanked Folk saalænge,
Men slog saa til af Hjertens Grund,
For Retten Sværd fik Giænge.
De tog mig paa det ømme Sted,
Der styrted mange Døde
Af mine Folk og Deres med,
Saa Hjerter maatte bløde,
De skiød mig selv foruden Fals
To Tænder ind i Munden,
Steen Sture var fuldhaard en Hals,

Og jeg var blød i Grunden!
Da de nu gik saa avet om,
Og glemde Dyd og Ære,
Jeg hjemme blev og did ei kom,
Lod hvad de var dem være!
En Valfart gjorde jeg til Rom,
Til Bod for Svenske Reiser,
Og Stads de gjorde, hvor jeg kom,
Ad mig som ad en Keiser,
Og da jeg kom til Pavens Gaard,
Med Gaver som var gilde,
Med Sild og Bergefisk og Maar,
Jeg saae Ansigter milde.
Jeg Herberg fik i Pavens Slot,
Mig roste alle Munde,
Og lærde Mænd beklaged blot
583At ei *Latin* jeg kunde;
Men Mester *Henrik* var min Tolk,
Beskeed gav han med Ære,
Og hvortil har Man lærde Folk,
Naar Man det selv skal være!
Dog lære kan nu og min Søn,
Om han har Lyst, hver Glose,
For Paven mig, med Aflad skiøn,
Og med den gyldne Rose,
Gav Lov, i Sancte Peders Navn,
At grunde flux herhjemme
En *Studigaard* i *Kiøbenhavn*,
Til Boglig Konst at fremme;
Det er nu skeet til Danmarks Priis,
Og jeg tør nok formode,
At Dannemand skal vorde viis
Med Tiden til det Gode!
For Resten saae Man alt i Fjor
Paa Dansk et Mester-Stykke
I Krøniken, som *Niels* fra *Soer*
Med Vers til mig lod trykke:
Der rimes net om hver en Drot,
Fra *Dan* til mig og *Dorthe*,
Min *Studigaard* det klæ'er ei godt,
Om Resten bliver borte!

At halv tilkiøbs og halv til Arv
Jeg *Holsten* fik alene,
Det blive skal til Danmarks Tarv
Jeg meen, i Tider sene,
Det, som jeg bad ham, Keiseren
Til Hertugdom ophøied,
Og, for han var min gode Ven,
Han *Ditmarsken* tilføied,
Det Sidste er vel ei saa redt,
Fuldkrye er Marskens Burer,
Saameget Man dog før har seet,
Paa Leilighed Man lurer,
Det gjør vel *Hans* og *Frederik*,
For, efter Keiser-Retten,
Jeg skifted blandt dem hvad jeg fik,
Med Brevet følger Trætten!

- 1 Død var Helten, brudt var Freden,
Tabt var Alt, paa Staden nær,
Hvor, som Konge-Fugl i Reden,
End jeg trodsed, ærekiær,
Jetten fra de golde Bjerge,
Vilde mod ham Staden værge,
Eller jordes i dens Grus!
- 2 Stolt var Jetten og vredladen,
Trodsed paa sin Over-Magt,
Sagde høit om Konge-Staden:
Var med Himlen hon i Pagt,
Hængde halvveis alt deroppe,
"Tusand Tyltar" om mig hoppe,
Jak tok henna likefullt!
- 3 Karl Gustav hedd den Jette,
Vidtberømt af Birtings-Bad,
Blæste paa den Danske Slette
Derfor ad min Hoved-Stad,
Ei for Blæst og ei for Blide,
Ei for Storm om Vinter-Tide
Faldt omkuld dog Axel-Huus!
- 4 Borger-Mand fik Mod i Bringe,
Slog til Ridder sig fuldbrat,
Morgen-Stjerne gik for Klinge,
Hue-Dusk for Fier i Hat,
Glose-Folk fik Sværd ved Lænder
Og Grøn-Skolling Haar paa Tænder,
Jetten fik da Last og Skam.
- 5 Under *Skak* og *Gyldenløve*
Kæmped alle Mand som Een,
Og, naar Sværdene blev sløve,
Var mit Ord en Hvæsse-Steen,
Hvor jeg kom, der saae jeg Helte,
Og jeg kom, hvor Kugler meldte
Der var hedt, hvor de kom fra!
- 6 585Kun med Skud vi talte Timer
Giennem Dimmel-Uger ti,
Naar det ringer, naar det kimer,
Gienlyd høre man deri
Af den Klokke-Klang som meldte:
Hungre skal ei Danske Helte,
Fugle kom med Føden brat!
- 7 Det var *Opdams* Orlogs-Snekker,
Hid de fløi med Seiers-Sang,
Skiøndt fuldmangen Svensk Tre-Dækker
Studs dem gjorde Veien trang,
Saa i Sund, naar Gud befaler,
Holland selv to Admiraler
Sætter til for Kiøbenhavn!
- 8 Vel det Brede var tilbage,
Men det Knappe var forbi,
Taltes var de tunge Dage,
Natten har kun Spøgeri,
Gienfærd, manet op af Trolden,
Stormed i Lig-Skjorter Volden,
Sank i Grav ved Hane-Gal!
- 9 Dog mod slige Natte-Ravne
Roes det er at holde Stand,
Og den Roes skal aldrig savne,

- Kiøbenhavn! din Borger-Mand,
Selv fra Kveld til Morgen-Gryet
I hans Daad jeg saae fornyet
Kæmpernes fra Heden-Old!
- 10 Snart det spurgdes over Beltet,
Jettens Hær fra Brunke-Bjerg
Til en *Steen-Buk* var indsmeltet,
Kæmpen sunket til en Dværg;
Snart det spurgdes over Sundet,
Jetten var med Eet forsvundet,
Orme axlede hans Skind!
- 11 Nu, da Natten hun var omme,
Holdt igien vi "Herre-Dag,"
586Det skal Danske ihukomme,
Mens der vaier Konge-Flag;
Det skal Konger kiærlig mindes,
Mens i dem en Draabe findes
Af mit Kongelige Blod!
- 12 Adels-Mand og Præst og Borger
Mødtes brat i Axel-Stad,
Bonden tav med sine Sorger,
Han ei meer paa Thinge sad,
Adlen tænkte paa sit Eget,
Regned dertil alt for meget:
Bondens Sveed og Landets Marv!
- 13 Det saae Borgeren og Præsten,
Tænkte paa det Heles Tarv,
Saae i hver en Landsmand Næsten,
Rakde Kronen mig til Arv,
Bød for Alt mig Ene raade,
Skifte Ret og skiænke Naade,
Som en *Fader* for mit Folk!
- 14 Saa paa Fædre-Landets Alter
Blev den Danske Krone lagt,
Hver, som efter mig forvalter
Med den uindskrænket Magt,
Mindes vel, at den blev givet
Ei til Døden men til Livet,
Ei til Eens men Alles Gavn!
- 15 Til min hele Æt det voved
Dannemænd at fæste Tro,
For min hele Æt jeg loved
Hver at nyde Sit i Ro,
Loved Dannemænd at finde
Christendom og Mildhed inde,
Hvor de Spiret saae udstrakt!
- 16 Retten have maa sin Giænge,
Som for Store, saa for Smaa,
Konge-Magt, saalidt som Penge,
Den i Danmark bøie maa;
587Til, paa Majestætens Vegne,
Uden Sky derom at hegne,
Satte jeg en *Konge-Ret!*
- 17 Den skal staae til Verdens Ende,
Vidne høit fra Slægt til Slægt,
At vor Magt vi fik i Hænde
Kun til Rettens Vare-Tægt,
Vidne med den store Gave:
Dannemand er ingen Slave

Og Lands-Fader ei Despot!

18 *Borger* skal med *Adel* stemme
I mit Raad til Landets Tarv,
Bondens Frelse ei at glemme,
I ham stikker Folkets Marv,
Men paa een Dag Stort ei bygges,
Kun med Læmpe kan det lykkes
Ret at ramme Alles Tarv!

19 Dertil ogsaa maa Man have
Lærde Mænd og Boglig Konst,
Jeg med Bøger mange Skabe
Fylgte derfor ei omsonst;
Bøgerne i Konge-Sale
Godt engang sig skal betale,
Viisdom gjør det bedste Guld!

Christian den Syvende.

1 Jeg bekiende maa, desværre,
I hvor høit jeg sad paa Straa,
Sygdom er dog hver Mands Herre,
Kryber af men flyver paa,
Bleger Haarene med Sorgen,
Som i Hytten, saa paa Borgen!

2 *Lægen*, som var flux tilrede,
Loved vel, med store Ord,
Mig og Riget at helbrede,
Og sin Doctor let man troer,
Værre, fandt dog Patrioten,
Lægedommen var, end Soten!

3 588Jeg og Riget kom paa Randen
Af den rene Undergang,
Lykken bedre end Forstanden
Over Svælg dog lagde Spang,
Ja, til Lykke, selv trods Kuren,
Sig hos Begge hjalp Naturen!

4 Med sit Hoved sat paa Stage,
Stats-Kvaksalvere til Skræk,
Og for alle Drotter svage
Til et stort Advarsels-Træk,
Struense, som han var pælet,
Staaer i Folke-Eftermælet!

5 Tidlig traadte jeg tilbage
Fra den store Skue-Plads,
Dermed dog udrandt ei fage
Sandet i mit Time-Glas,
Og det Navn har ingen Fare,
Som paa Jord kan mit udvare!

6 Var de sunde, var de stærke,
Kongerne i Syd og Nord,
Faa dog vandt et Mindes-Mærke,
Hvoraf bedre der gik Ord,
End af Mit der gaaer i Vangen,
Lukt i Sky med Folke-Sangen!

For sin Fader aldrig satte

- 7 Søn en bedre Minde-Steen,
Hvortil Bønder kan forfatte
Indskrift med den Tale reen:
Hun skal hedde "Friheds-Støtte"
Skam faae de, som hende flytte!
- 8 Derfor jeg, som *Fredriks* Fader,
Siger med den gamle Skjald:
Vel den Mand, sig efterlader
Slig en Søn i Konge-Hald,
Broder fiin til Norges Balder:
Adelsteen i Ungdoms Alder!
- 9 589Ja, den Prindse-Tid skal mindes
Efter mangen kronet Dag,
Med Dens Trøst og kan forvindes
Mangt et Tab og Torden-Slag;
Folk og Konger deraf lære,
Fælles Magt kan meget bære!
- 10 Fra min Borg jeg maatte flytte,
Da den røde Hane goel,
Lige fast i hver en Hytte
Jeg dog sad paa Konge-Stol,
Mens Kong Ludvig maatte *bløde*,
Og hans Slot stod tomt og øde!
- 11 Næste Aar gik op i Luer
Snart min halve Hoved-Stad,
Og for mine Konge-Stuer
Sælsomt da sig vendte Blad,
Brandlidt selv jeg hused Mange,
Hytte-Børn fik Bue-Gange!
- 12 Det var som i *Frankerige*:
Kongen ud og Folket ind,
Hvilken Forskiel dog tillige,
Som paa Maade saa paa Sind!
Her det saaes ved Ildebranden:
Huus vi laande godt hinanden!
- 13 Høit det lød i Slottets Porte:
Adel ned og Borger op,
Mellem Hvide, mellem Sorte,
Intet Kiøb paa Sjæl og Krop,
Som i Syden, saa i Norden,
Frihed over hele Jorden!
- 14 Dog som Chor om Konge-Mordet
Sligt ei lød i Vaaben-Gny,
Med det lød fra Drikke-Bordet:
"Kongens Skaal" i høien Sky,
"Fyrste-Parret længe leve,
Som til Lov gjør *Friheds-Breve!*"
- 15 590Rundt det løb om Øster-Søen,
Spurgt det blev til "Chinas Kyst,"
At i Nord paa Bøge-Øen
Kongens Liv var Folkets Lyst,
Nyt og Godt hvert Aar i Giære,
Folkelighed Kongens Ære!
- 16 Der, saa lød det trindt om Lande,
Er hver Havn en Maste-Skov,
Der paa Ager, som i Strande,
Godt i Fred gaaer Alles Plov,
Som for Gud, for Retten lige

Der er Fattige og Rige!

- 17 Liflig der er Aften-Stunden,
Efter Travlhed fri og stor,
Hvor med Fuglene i Lunden
Kappes Skjaldene i Chor;
Digt, som i den gyldne Alder,
Der med Daaden sammenfalder!
- 18 Saa det lød, til Vaaben-Braget
Skrækked op af Fredens Skiød,
Da kun om Skjærthorsdags-Slaget
Sangen vildt i Skyen lød,
Stort var Tabet, Seiren liden,
Troen tabt paa Gylden-Tiden!
- 19 Fra den Stund kun lidt jeg sandsed
Hvad om mig der foregik,
Smilende ei meer omdandsed
Folket Thronen for mit Blik,
Lade-Fristen til Man skyder
Savner alle Fredens Dyder.
- 20 Jeg kun vaagnede i Smerte
Ved det høie Vaaben-Gny,
Sønderknust mit Konge-Hjerte
Blev af Graadens Røst i Sky:
Byen brændt og Flaaden taget,
Sundet lukt for Konge-Flaget!
- 21 591 Kræver saa, *Mathildes* Broder!
Hendes Medgift du igien?
Hun var jo dog *Fredriks* Moder!
Gaae til Kaps nu Orlogs-Mænd!
Kald det Bytte, kald det Aager,
Lige galt dog af vor Svoger!

N. F. S. Grundtvig.